

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS
2017-2021
HYVINVOINTISUUNNITELMA
2021-2025

TIIVISTELMÄ

Hyvinvointikertomus tarkastelee Karstulan väestön hyvinvoinnin kehittymistä valtuustokaudella 2017-2021

Hyvinvointisuunnitelmassa 2021-2025 määritellään hyvinvointityön tavoitteet ja toimenpiteet valtuustokaudelle 2021-2025

Karstulan kunnanvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman 12.4.2021

SISÄLLYSLUETTELO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021.....	2
Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	2
TALOUS JA ELINVOIMA.....	2
VÄESTÖ.....	4
KUNNAN ELINVOIMA	8
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	11
NUORET JA NUORET AIKUISET.....	16
TYÖIKÄISET	20
IKÄIHMISET	22
Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	26
OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025	30
Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	30
Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset	31
Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat.....	31
Hyvinvointisuunnitelma.....	32
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN KUNTAJOHDOSSA	32
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	33
NUORET JA NUORET AIKUISET.....	34
TYÖIKÄISET	35
IKÄÄNTYNEET	35
OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	36
Suunnitelman laatijat.....	36
Suunnitelman hyväksyminen	36

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2021-2025 tarkastellaan Karstulan väestön hyvinvoinnin kehittymistä valtuustokaudella 2017-2021.

Karstulasta kootun hyvinvointitiedon vertailukunniksi on valittu Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi sekä yleisesti Keski-Suomi.

Valtuustokaudella vuotta 2020 leimasi koronaviruksen rantautuminen Suomeen. Koronaviruksen ehkäisemiseksi tehtyjen rajoitustoimenpiteiden seurauksena 65,6 % Keski-Suomen asukkaiden yhteydenpito ystäviin ja sukulaisiin vähentyi. Sen seurauksena yksinäisyyden tunne lisääntyi 38,7% vastaajista ja etätöiden tekeminen lisääntyi 52,7 % 20- 74 vuotiailla työssä käyvillä henkilöillä. Hoitokäynnit terveyspalveluissa eivät toteutuneet suunnitellusti 29,6 % vastaajista.

Sitä kuinka koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet Karstulan kuntalaisten hyvinvointiin, päästään tarkastelemaan vasta seuraavan valtuustokauden lopussa. Koronatoimenpiteiden negatiivisia hyvinvointivaikutuksia ennakoidaan ennaltaehkäisevästi vuoden 2021-2025 hyvinvointisuunnitelmassa.

INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI

TALOUS JA ELINVOIMA

Karstulan kunnan asukaskohtaisissa verotuloissa on valtuustokauden 2017- 2021 aikana tapahtunut pientä positiivista muutosta. Vuoden 2019 verotulot olivat asukasta kohti 3175 €. Vertailukuntiin nähden verotuloissa / asukas ei ole isoja eroja, mutta Karstulassa ne ovat vuosittain olleet alueen pienimmät. Keski-Suomessa verotulot vuonna 2019 olivat 3653 € / asukas.

Verotulot, euroa / asukas	2017	2018	2019
Karstula	2926	2980	3175
Kannonkoski	3004	2993	3214
Kyyjärvi	3195	3264	3363
Kivijärvi	3106	3163	3258
Keski-Suomi	3615	3585	3653

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Valtuustokauden 2017-2021 aikana Karstulan kunnan saamissa valtionosuuksissa asukasta

kohden ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Sitävastoin valtionosuuksien osuus nettokustannuksista on valtuustokauden 2017-2021 aikana pienentynyt vuosittain.

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas	2017	2018	2019
Karstula	3708	3690	3719
Kannonkoski	4235	4366	4279
Kyyjärvi	3269	3089	3307
Kivijärvi	4640	4374	4231
Keski-Suomi	1938	1906	1914

Valtionosuudet, % nettokustannuksista	2017	2018	2019
Karstula	57,4	55,1	45,6
Kannonkoski	58,4	58,8	54
Kyyjärvi	48,5	44,2	32,4
Kivijärvi	59,4	54,7	52,9
Keski-Suomi	35,2	34	32,4

Karstulan kunnan vuosikate kääntyi valtuustokauden 2017-2021 aikana negatiiviseksi. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle, käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuonna 2019 vuosikatteen määrä Karstulassa oli -761 € /asukas ja se kattoi -159 % poistoista.

Vuosikate, euroa / asukas	2017	2018	2019
Karstula	660	449	-761
Kannonkoski	996	781	-1363
Kyyjärvi	428	63	-1154
Kivijärvi	797	35	-1533
Keski-Suomi	500	322	97

Vuosikate, % poistoista	2017	2018	2019
Karstula	140,10	98,30	-159
Kannonkoski	103,90	98,10	-159,50
Kyyjärvi	104	18,10	-56,90

Kivijärvi	89,30	5	-271
Keski-Suomi	124,60	86,10	24,40

Valtuustokauden aikana 2017-2021 Karstulan lainakannassa asukasta kohden ei vuoden 2017-2019 tietojen perusteella ole tapahtunut merkittävää muutosta. Valtuustokauden aikana Karstulassa on tehty päätökset useista suurista investoinneista. Näistä suurimpana yhtenäiskoulu, joka valmistuu leasing-rahoituksella syksyksi 2021. Muut päätetyt rakennuskohteet ovat Soteku-keskus, paloasema, jätevedenpuhdistamon saneeraus sekä liikuntahallin peruskorjaus. Nämä investointimenot eivät näy vielä vuoden 2019 tilastotiedoissa.

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti Karstulassa vuonna 2019 oli 48,8 %. Se ilmaisee, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta, euroa / asukas	2017	2018	2019
Karstula	3136	3225	3292
Kannonkoski	5911	6006	6248
Kyyjärvi	7598	8334	8341
Kivijärvi	4027	3853	3597
Keski-Suomi	2953	2840	3209

Suhteellinen velkaantuneisuus, %	2017	2018	2019
Karstula	47,10	50	48,80
Kannonkoski	61	61,50	63,20
Kyyjärvi	106,70	119,70	107,20
Kivijärvi	49,90	49,70	45,90
Keski-Suomi	55,40	55,90	58

VÄESTÖ

Karstulan kunnan väkiluku on pienentynyt kuluneen valtuustokauden aikana 197 kuntalaisella. Väkiluku oli Karstulassa vuoden 2019 lopussa 3949 asukasta (Tilastokeskus 11/2020). Äänestysaktiivisuus vuoden 2017 kuntavaaleissa oli 64,3 %.

Väestö 31.12. (id:127)	2017	2018	2019
Kannonkoski	1408	1353	1339
Karstula	4146	4031	3949
Kivijärvi	1132	1103	1096

Kyyjärvi	1352	1343	1313
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %	2017		
Karstula	64,3		
Kannonkoski	61,4		
Kyyjärvi	66,9		
Kivijärvi	67,8		
Keski-Suomi	58		

Väkiluvun pientymisen taustalla valtuustokauden 2017-2021 aikana on negatiivinen muuttoliikenne. Karstulaan on vuosittain muuttanut vähemmän uusia kuntalaisia kuin kunnasta on muutettu pois muille paikkakunnille. Väkiluvun kehitykseen on vaikuttanut myös vähäisempi syntyvyys suhteessa vuosittain poisnukkuneiden määrään.

Kuntien välinen nettomuuttoluku 1000 asukasta kohti oli Karstulassa vuonna 2019 -15,8. Nettomuuttoluku saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat).

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta (id:178)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	-0,2	-0,4	-0,9
Kannonkoski	0,7	-31,1	3,7
Karstula	-9,5	-19,1	-15,8
Kivijärvi	-21,8	-26	-2,7
Kyyjärvi	-14,7	-11,1	-19,6
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Lähtömuuttajat, lkm (id:3197)	2017	2018	2019	Tulomuuttajat, lkm (id:3196)	2017	2018	2019
Kannonkoski	46	87	63	Kannonkoski	51	50	68
Karstula	194	194	179	Karstula	150	119	121
Kivijärvi	69	58	56	Kivijärvi	46	30	56
Kyyjärvi	56	55	56	Kyyjärvi	43	43	33
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021				© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017-2021 aikana Karstulan väestörakenteen kehityksessä huomionarvoista on 65-vuotta täyttäneiden osuuden kasvaminen väestössä. Vastaavasti 0-15-vuotiaiden lasten osuus pienentyi. Vertailukunnissa väestörakenteen kehitys oli hyvin samansuuntaista.

Valtuustokauden 2017-2021 aikana väestörakenteessa tapahtuneet muutokset kasvattivat kunnan Demografista huoltosuhdelukua. Demografinen huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

Demografinen huoltosuhte on Karstulassa Sotkanetin vuoden 2019 tilastojen mukaan 87,6. Keski-Suomessa huoltosuhte vastaavasti on 64.

Kastulan sekä muiden vertailukuntien huoltosuhdelukua on valtuustokaudella 2017-2021 nostanut kuntien eläkeikäisten osuuden kasvaminen väestössä.

Huoltosuhte, demografinen (id:761)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	62,6	63,4	64
Kannonkoski	89	91,6	94,3
Karstula	82,3	86,3	87,6
Kivijärvi	96,5	102,8	108,4
Kyyjärvi	84,4	91,6	97,1
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

0 - 15-vuotiaat, % väestöstä (id:166)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	17,2	17,1	16,8
Kannonkoski	14,6	14,9	14,2
Karstula	15	14,4	14,1
Kivijärvi	13,8	13,5	13,9
Kyyjärvi	16,8	16,6	16,4
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä (id:1068)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	22,3	22,8	23,3
Kannonkoski	33,5	34,5	35,6
Karstula	31,4	33	33,8
Kivijärvi	36,3	38	39,1

Kyyjärvi	30,5	32,1	33,6
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Karstulassa sekä muissa vertailukunnissa syntyi valtuustokauden 2017-2021 aikana vähemmän lapsia suhteessa poisnukkuneisiin.

Elävänä syntyneet (id:1315)	2017	2018	2019	Kuolleet, lkm (id:2436)	2017	2018	2019
Kannonkoski	5	10	9	Kannonkoski	25	28	28
Karstula	19	18	31	Karstula	70	56	57
Kivijärvi	6	12	7	Kivijärvi	19	14	14
Kyyjärvi	8	16	11	Kyyjärvi	21	13	20
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021				© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Karstulan ja Keski-Suomen väestörakenne Sotkanetin vuoden 2019 tilastotietojen mukaan:

• 0-15 vuotiaat	Karstula 14,1%	Keski-Suomi 16,8%
• 16-18 vuotiaat	Karstula 3,2%	Keski-Suomi 3,2%
• 18 vuotta täyttäneet	Karstula 83,7%	Keski-Suomi 81%
• 65 vuotta täyttäneet	Karstula 33,8%	Keski-Suomi 23,3%

Karstulan kunta on pääsääntöisesti yksikielinen kunta, jonka asukkaat puhuvat äidinkielenään suomea. Kuntalaisista 1000 asukasta kohti kuitenkin 12,2 kuntalaista puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Ruotsia äidinkielenään puhuvia ei Sotkanetin 2019 tilastojen mukaan ole lainkaan.

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (id:187)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	32,4	33,1	34,6
Kannonkoski	15,6	17,7	18,7
Karstula	10,6	10,7	12,2
Kivijärvi	10,6	10,9	12,8
Kyyjärvi	11,8	15,6	17,5
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokaudella 2017-2021 Karstula vastaanotti pakolaisia 100 000 asukasta kohti 24,8. Tilastossa ovat mukana pakolaisten vastaanoton piiriin kuuluvat henkilöt eli kiintiöpakolaiset ja myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat. Tilastossa ovat mukana myös perheenyhdistämisten kautta saapuneet henkilöt.

Vastaanotetut pakolaiset / 100 000 asukasta (id:2441)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	152,9	78	77,1
Kannonkoski	0		
Karstula	0	24,8	0
Kivijärvi	0		
Kyyjärvi	295,9	74,5	228,5
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

KUNNAN ELINVOIMA

Karstulan kunnan taajama aste on 50,6%. Taajama-alueen ulkopuolella asuvien tukemiseksi Karstulassa järjestetään asiointikuljetusta, jolla korvataan puuttuva paikallisliikenne. Vastavaa asiointikuljetusta ei vertailukunnissa ole käytössä.

Taajama-aste, %	2019
Kannonkoski	37,1
Karstula	50,6
Kivijärvi	52,2
Kyyjärvi	57,8
Lähde: Tilastokeskus 11.1.2021	

Asuntokuntia, jonka muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt oli Karstulassa vuonna 2019 yhteensä 1916 asuntokuntaa. Näistä 40 % oli yhden hengen asuntokuntia. Valtuustokauden 2017-2021 aikana lapsiperheiden osuus perheistä väheni vuosittain siten, että vuonna 2019 lapsiperheiden osuus oli 29,7 % kaikista perheistä. Yhden vanhemman perheiden osuus vuonna 2019 kaikista lapsiperheistä oli 17,3 %.

Asutokunnat yhteensä, lkm (id:2443)	2017	2018	2019	Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista (id:324)	2017	2018	2019
				Keski-Suomi	44	44,9	45,8
Kannonkoski	672	662	661	Kannonkoski	42,7	44,3	44,9
Karstula	1974	1939	1916	Karstula	39	39,3	40
Kivijärvi	539	541	541	Kivijärvi	42,9	45,3	43,3
Kyyjärvi	622	620	617	Kyyjärvi	40,5	41	41,8
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021				© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Perheet yhteensä (id:2442)	2017	2018	2019	Lapsiperheet, % perheistä (id:179)	2017	2018	2019
				Keski-Suomi	37,3	37,1	36,8
Kannonkoski	372	355	356	Kannonkoski	30,1	27,9	27,8
Karstula	1198	1177	1149	Karstula	32,1	30,7	29,7
Kivijärvi	305	294	304	Kivijärvi	23,3	23,8	22,7
Kyyjärvi	362	361	352	Kyyjärvi	29	28	28,1

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä	2017	2018	2019
Karstula	18,2	17,7	17,3
Kannonkoski	13,4	18,2	21,2
Kyyjärvi	12,4	8,9	10,1
Kivijärvi	18,3	20	21,7
Keski-Suomi	21,1	21,9	22,1

Valtuustokauden 2017- 2021 aikana ei Karstulan kunnan työllisten osuudessa, tapahtunut juurikaan muutosta. Työllisten eli 17- 75 vuotiaiden työssä olevien osuus koko väestöstä oli vuonna 2019 34,1 %.

Työlliset, % väestöstä	2017	2018	2019
Karstula	33,6	34,6	34,1
Kannonkoski	32	32,4	32,9
Kyyjärvi	33,6	34,2	33,5
Kivijärvi	30,9	30,2	30,6
Keski-Suomi	39,4	39,9	39,8

Kunnan Gini-kerroin vuonna 2018 oli 23,4. Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Maksimi-arvo on 100. Työllisyys ja työttömyys ovat keskeisimmät tuloeroihin vaikuttavat tekijät. Hyvin suurten tuloerojen katsotaan heikentävän sosiaalista koheesiota, luottamusta ja liikkuvuutta, joiden heikkenemisellä on negatiivisia vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja talouteen.

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot	2017	2018
Karstula	23,8	23,4
Kannonkoski	24,7	24,2
Kyyjärvi	24,3	24,9
Kivijärvi	21	21,3
Keski-Suomi		

Karstulan yleinen pienituloisuusaste oli vuoden 2018 tilastojen mukaan 15,9 %, joka vastaa koko Keski-Suomen alueen tasoa. Vuonna 2018 lasten pienituloisuusaste oli 13,5 %, joka vastaa myös Keski-Suomen alueen tasoa. Vertailukunnista vain Kyyjärvellä oli lasten pienituloisuusaste Karstulaa matalammalla tasolla.

Kunnan yleinen pienituloisuusaste kertoo pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Lasten pienituloisuusaste vastaavasti kertoo pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä.

Kunnan yleinen pienituloisuusaste	2017	2018	Lasten pienituloisuusaste	2017	2018
Karstula	15,5	15,9	Karstula	12	13,5
Kannonkoski	23,7	22	Kannonkoski	29	21,3

Kyyjärvi	14,4	15,6	Kyyjärvi	10,6	11,4
Kivijärvi	18,7	20,6	Kivijärvi	18,5	17,3
Keski-Suomi	15,7	16,1	Keski-Suomi	13	13,6

Karstulan työiässä olevasta väestöstä 1,1 % oli vuonna 2019 toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalta korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (ind. 234)	2017	2018	2019
Karstula	1,5	1,5	1,1
Kannonkoski	1,4		
Kyyjärvi			0,9
Kivijärvi	1,9	1,9	2,6
Keski-Suomi	2,8	3,1	3

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Valtuustokauden 2017-2021 aikana lapsiperheiden määrä on Kartulassa vähentynyt 44 perheellä. Vuonna 2019 Karstulassa oli 341 lapsiperhettä. Tämä tarkoittaa 0-19 vuotiaiden lasten ja nuorten määrän vähentymistä yhteensä 75 henkilöllä.

Lapsiperheistä vuonna 2019 asui ahtaasti 34,9 %. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (id:190)	2017	2018	2019
Kannonkoski	44,5	47,4	42,3
Karstula	35,6	35,7	34,9
Kivijärvi	45,7	37,7	35,3
Kyyjärvi	41,3	42,4	43,9

Vuonna 2019 Karstulassa oli 0-4 vuotiaita lapsia yhteensä 120 lasta. Valtuustokauden 2017-2021 aikana 0-4 vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt 24 henkilöllä. Kyseisessä ikäryhmässä olevien lasten määrän väheneminen on vaikuttanut myös kotihoidon tukea saaneiden perheiden määrään. Kotihoidon tukea saaneiden perheiden määrä on valtuustokauden 2017-2021 aikana vähentynyt 17 perheellä. Vuonna 2019 kotihoidon tukea saaneita perheitä oli 40.

0 - 4-vuotiaat, lkm 31.12. (id:985)	2017	2018	2019
Kannonkoski	43	37	43
Karstula	144	130	120
Kivijärvi	39	38	35
Kyyjärvi	67	65	58
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Kotihoidon tukea saaneita perheitä vuoden aikana (id:2268)	2017	2018	2019
Kannonkoski	18	17	18
Karstula	57	44	40
Kivijärvi	11	10	9
Kyyjärvi	18	14	17
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017-2021 aikana on 5-9 vuotiaiden lasten määrä Karstulassa on vähentynyt 23 henkilöllä.

5 - 9-vuotiaat, lkm 31.12. (id:986)	2017	2018	2019
Kannonkoski	62	64	54
Karstula	188	173	167
Kivijärvi	46	40	41
Kyyjärvi	77	85	85
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017 -2021 aikana sekä 2-6 vuotiaiden, että 7-12 vuotiaiden ikäryhmässä ylipainon yleisyys on Karstulassa vähentynyt. Vuonna 2019 oli 2-6 vuotiasta ylipainoisia 16,4 % ja 7- 12 vuotiasta 25 %.

Ylipainon yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla (id:3231)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	22,4	24,1	22,2
Kannonkoski	27,5	33,3	25,6
Karstula	21,4	23,6	16,4
Kivijärvi	21,1	17,6	21,4
Kyyjärvi	23,2	24,2	29,5
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Ylipainon yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla (id:3233)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	28,7	27,3	27,9
Kannonkoski	30	34,4	33,9
Karstula	36	26,8	25
Kivijärvi	35,5	43,9	32
Kyyjärvi	33,8	31,6	35
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Alle kouluikäisten lasten vähentyminen ei Karstulassa näy samassa suhteessa varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrässä. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on valtuustokaudella 2017-2021 vähentynyt vain 10 lapsella. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus vastaavanikäisestä väestöstä on noussut 83,8 prosenttiin. Tämä merkittävä muutos johtune siitä, että iso osa valtuustokauden aikana pois muuttaneista lapsiperheistä ei ilmeisesti ole käyttänyt varhaiskasvatuksen palveluja.

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1 - 6-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (id:2955)	2017	2018	2019
Kannonkoski	52,6	64	62,7
Karstula	64,9	61,6	83,8
Kivijärvi	44	52,4	78,3

Kyyjärvi	51,1	69,9	62,5
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa osallistuneet lapset 31.12, kunnan omat palvelut	2017	2018	2019
Kannonkoski	9	10	13
Karstula	80	76	70
Kivijärvi	7	8	19
Kyyjärvi	33	43	36
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa osallistuneet lapset 31.12, kunnan omat palvelut (id:1831)	2017	2018	2019
Kannonkoski	21	22	18
Karstula	55	38	55
Kivijärvi	15	13	16
Kyyjärvi	17	23	20
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Vuoden 2019 tilastojen mukaan 10-14 vuotiaita varhaisnuoria oli Karstulassa 221 henkilöä ja 15-19 vuotiaita nuoria 216 henkilöä. Valtuustokauden aikana 10-14 vuotiaiden ja 15-19 vuotiaiden määrä on vähentynyt yhteensä 28 henkilöllä.

10 - 14-vuotiaat, lkm 31.12. (id:987)	2017	2018	2019
Kannonkoski	87	79	76
Karstula	237	232	221
Kivijärvi	60	62	66
Kyyjärvi	62	61	63
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

15 - 19-vuotiaat, lkm 31.12. (id:988)	2017	2018	2019
Kannonkoski	74	70	70
Karstula	228	218	216
Kivijärvi	46	41	36
Kyyjärvi	74	72	63
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden aikana ylipainon yleisyys 13 -16 vuotiaiden ikäryhmässä on vähentynyt. Vuonna 2019 ylipainoisia 13- 16 vuotiaista oli 25,2 %.

Ylipainon yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla (id:3235)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	26,6	28,6	25,8
Kannonkoski	25,6	38,2	36,2
Karstula	29,8	28	25,2
Kivijärvi		32,4	36,7
Kyyjärvi	29,2	30,4	31,3
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017-2021 aikana on Karstulassa laadittu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Suunnitelmassa on kuvattu lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytilaa mm. kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta. Vertailukunnissa kouluterveyskyselyn tulokset eivät ole käytettävissä pienten oppilasmäärien vuoksi.

Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaiden määrä on valtuustokauden 2017-2021 aikana lisäntynyt. Vuonna 2019 asiakkaita Karstulassa oli 74. Lastensuojelun avoimuuden asiakkaana vuonna 2019 oli 0-20 vuotiaita henkilöitä yhteensä 30. Kodin ulkouolelle sijoitettuja 0-17 vuotiaita lapsia ja nuoria Karstulassa oli vuonna 2019 yhteensä 13 henkilöä.

Kasvatus- ja perheneuvolojen asiakkaat vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut (id:1919)	2017	2018	2019
Kannonkoski	22	10	10
Karstula	35	60	74
Kivijärvi	4	0	0

Kyyjärvi	23	34	23
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (id:3697)	2017	2018	2019
Kannonkoski	8	14	15
Karstula	38	39	30
Kivijärvi	10	8	8
Kyyjärvi	13	7	12
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat (THL) (id:191)	2017	2018	2019
Kannonkoski	5	7	5
Karstula	14	11	13
Kivijärvi			
Kyyjärvi			
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

NUORET JA NUORET AIKUISET

Yläkouluikäisten 8. ja 9. luokkien oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia seurataan THL:n kouluterveyskyselyllä. Karstulan lisäksi vertailukunnista ainoastaan Kannonkosken kouluterveyskyselyn tulokset ovat saatavilla. Kouluterveyskyselyn 2019 tulosten perusteella Karstulan 8. ja 9. luokan oppilaiden terveystottumukset ovat koko Keski-Suomen tuloksiin verrattuna pääsääntöisesti hieman positiivisemmat, lukuunottaatta koululounaan syömistä päivittäin, MOVE testien tuloksia ja alkoholin käyttöä.

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:319)	2019
Keski-Suomi	39,2
Kannonkoski	38,7
Karstula	35,2
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:3719)	2019
Keski-Suomi	39,7
Kannonkoski	45,2
Karstula	31,5
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:3904)	2019
Keski-Suomi	29,2
Kannonkoski	16,1
Karstula	33
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-) (id:4893)	2019
Keski-Suomi	95,9
Kannonkoski	100
Karstula	95,2
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:286)	2019
Keski-Suomi	19,6
Kannonkoski	33,3
Karstula	15,9
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, jotka kuuluvat heikoimpaan kolmannekseen (id:5478)	2018	2019
Keski-Suomi	33,9	34,4
Kannonkoski	50	
Karstula	35,7	36,4
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) (id:4730)	2019
Keski-Suomi	9,5
Karstula	5,7
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:335)	2019
Keski-Suomi	5
Kannonkoski	0
Karstula	2,3
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Raittius, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:4736)	2019
Keski-Suomi	62
Kannonkoski	86,7
Karstula	59,8
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (id:488)	2019
Keski-Suomi	5,7
Kannonkoski	

Karstula	1,1
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Mielenterveyden ja käyttäytymisen vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 16-24 vuotiaista on valtuustokauden 2017-2021 aikana pysynyt Karstulassa lähes samana. Kyseisen indikaattorin käyttämä mielenterveysdiagnosi voi olla myös älyllinen kehitysvammaisuus (F70 - F79).

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	2017	2018	2019
Karstula	3	3	3,3
Kannonkoski			
Kyyjärvi		5,2	4,4
Kivijärvi			
Keski-Suomi	1,1	1,1	1,2

Valtuustokauden 2017 -2021 aikana nuorisotyöttömyys on Karstulassa vähentynyt siten, että vuonna 2019 se kosketti enää 12,7 % 18- 24 vuotiaista. Vuoden 2018 tilastojen mukaan 17 - 24 -vuotiaista nuorista 7,1 % oli jäänyt koulutuksen ulkopuolelle.

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta (id:189)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	19,6	17,2	16,9
Kannonkoski	17,6		
Karstula	16,4	15,2	12,7
Kivijärvi	11,8	15,4	14,7
Kyyjärvi			18,9
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:3219)	2017	2018
Keski-Suomi	6,5	6,8

Kannonkoski	6,5	8,1
Karstula	7,7	7,1
Kivijärvi	9,7	11,5
Kyyjärvi	9,5	8,1
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

TYÖIKÄISET

Valtuustokauden 2017 -2021 aikana työllisyystilanne Karstulassa ja myös kaikissa vertailukunnissa on kohentunut. Vaikeasti työllistyvien osuus 15 - 64 vuotiaasta työvoimasta oli 6,5 % vuonna 2019. Vaikeasti työllistyvät ovat työikäisiä, jotka liikkuvat työttömyyden, työvoimapolitiittisten palveluiden ja lyhyiden työsuhteiden välillä ja heillä on vaikeuksia työllistyä avoimilla työmarkkinoilla. Elinkeinorakenteen muutos ja työelämän vaativuus voivat olla syynä siihen, että työttömän ammatillista osaamista vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla. Lisäksi ikä, vajaakuntoisuus, terveydelliset ja psykososiaaliset ongelmat voivat vaikeuttaa työllistymistä.

Työttömät, % työvoimasta (id:181)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	13,8	11,8	11,3
Kannonkoski	14,2	12,7	9,6
Karstula	14,6	13,1	11,9
Kivijärvi	13,2	10,6	10,3
Kyyjärvi	12,1	9,7	9,9
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (id:3071)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	7,2	6	5,4
Kannonkoski	7,7	6,7	5,4
Karstula	8	7,4	6,5
Kivijärvi	6,6	4,2	4,8
Kyyjärvi	5	4,7	4,2
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokuden 2017 - 2021 aikana pitkäaikaistyöttömien osuus työttömästä työvoimasta on vähentynyt, mutta vastaavasti 25- 64 vuotiaan väestön mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus on lisääntynyt. Tutkimusten mukaan mielesterveysperusteinen saraspäiväraha ennustaa työkyvyttömyyseläkettä kaikkein voimakkaammin. Karstulassa työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25 -64 vuotiaiden osuus väestöstä on kuitenkin valtuustokauden 2017- 2021 aikana pysynyt 10,5 prosentissa.

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (id:326)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	33	24,6	25,3
Kannonkoski	28	25,7	25,5
Karstula	32,7	23,3	23,1
Kivijärvi	37,9	21,7	31,7
Kyyjärvi	25,4	20,4	15,4
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (P)	2017	2018	2019
Karstula	17,7	25,3	30,4
Kannonkoski	7,8	19,9	15,4
Kyyjärvi	9,6	20,1	19,5
Kivijärvi	25,1	17,3	24
Keski-Suomi	23,6	27	31

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (P)	2017	2018	2019
Karstula	10,5	10,5	10,5
Kannonkoski	13,5	14,1	13,9
Kyyjärvi	12,5	12,1	12,6
Kivijärvi	17,3	16,9	14,2
Keski-Suomi	7,7	7,5	7,3

Työikäisen väestön perusterveydenhuollon lääkärikäyntimäärät ovat Karstulassa yli kaksinkertaiset verrattuna koko Keski-Suomen lukuihin ja niiden määrä on lisääntynyt valtuustokauden 2017 - 2021 aikana.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä (P)	2017	2018	2019
Karstula	1978	1997	2103
Kannonkoski	1484	1830	1673
Kyyjärvi	1781	1657	1670
Kivijärvi	1471	1227	1434
Keski-Suomi	1058	1070	1030

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä (P)	2017	2018	2019
Karstula	2170	2279	2248
Kannonkoski	1762	1960	2009
Kyyjärvi	2077	2245	2006
Kivijärvi	2122	1977	1959
Keski-Suomi	1326	1335	1285

IKÄIHMISET

Karstulassa erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen osuus 65 vuotta täyttäneistä on valtuustokauden 2017- 2021 aikana hieman pienentynyt. Erityiskorvausoikeus kuvaa melko hyvin pitkäaikaissairastavuutta väestössä.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:236)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	64,7	64,6	64,3
Kannonkoski	70,7	70,2	70,2
Karstula	66,8	66,8	65,8
Kivijärvi	67,8	68,3	67,4
Kyyjärvi	70,2	69,4	69,5

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus väestössä on valtuustokauden 2017 - 2021 aikana pysynyt melko samana. Täyden kansaneläkkeen saajia ovat henkilöt, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansioeläkkeitä. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä.

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:313)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	1,9	1,9	1,8
Kannonkoski	1,5	1,5	1,5
Karstula	2,6	2,2	2,3
Kivijärvi	2,2	2,6	2,3
Kyyjärvi	2,4	1,9	1,8

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

65 -vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon lääkärikäyntien määrässä ei ole valtuustokauden 2017 - 2021 aikana tapahtunut merkittävää muutosta. Karstulassa 65 vuotta täyttäneiden lääkärikäynnit ovat myös suhteessa vertailukuntiin melko yhteneväiset.

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä (id:239)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	2143	2154	2062
Kannonkoski	2259	2325	2369
Karstula	2575	2570	2687
Kivijärvi	2788	2566	2362
Kyyjärvi	2901	2624	2637

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Vuoden 2016 alussa Karstulassa aloitettiin yhteistyössä Kiinteistö- ja siivouspalvelu Sillanpään kanssa kaatumisen ehkäisy -kampanja, jonka aikana 65-vuotta täyttäneille Karstusille jaettiin ilmaiseksi yhteensä 150 paria kenkiin kiinnitettäviä liukuesteit. Kampanjan positiiviset vaikutukset näkyivät 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen vuoden 2017 tilastoissa.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä (id:3959)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	441,7	451,3	434
Kannonkoski	404,7	469,1	550,8
Karstula	293	546,5	539,7
Kivijärvi	925,7	361,4	826,4
Kyyjärvi	922,3	782	642,2
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Karstulan 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista vuoden 2018 tilastojen mukaan 92,1 % asuu omassa kodissa. Yksin heistä asuu vuoden 2019 tilastojen mukaan 39,8 %.

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (id:1570)	2017	2018
Keski-Suomi	90,3	90,7
Kannonkoski	85,5	88,3
Karstula	92,7	92,1
Kivijärvi	86,9	85
Kyyjärvi	91,5	90,2
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä (id:237)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	46,4	46,4	46,1
Kannonkoski	47,8	48,8	49,3
Karstula	41,8	40,2	39,8
Kivijärvi	41,7	40,4	40,2
Kyyjärvi	42,8	40,9	39,3
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017 -2021 aikana säännöllisen kotihoidon asiakkaina olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on hieman vähentynyt. Vuonna 2019 säännöllisen kotihoidon asiakkaina oli 75 vuotta täyttäneistä 16,9 % eli 101 asiakasta. Tästä huolimatta valtuustokauden 2017 - 2021 aikana säännöllisen kotihoidon käyttökustannukset ovat Karstulan osalta nousseet huomattavasti.

Omaishoidontuen 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien määrä lisääntyi valtuustokauden 2017- 2021 aikana 7 henkilöllä.

Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat	2017	2018	2019
Kannonkoski	40	47	41
Karstula	109	108	101
Kivijärvi	34	36	36
Kyyjärvi	27	26	24
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Kotihoidon käyttökustannukset yhteensä, 1 000 euroa (id:1363)	2017	2018	2019
Kannonkoski	346	325	389
Karstula	684	937	1012
Kivijärvi	374	440	456
Kyyjärvi	215	239	258
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana	2017	2018	2019
Kannonkoski	10	14	12
Karstula	34	32	41
Kivijärvi	12	18	15
Kyyjärvi	11	10	12
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Valtuustokauden 2017 - 2021 aikana tehostetun palveluasumisen asiakkaista 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vähentynyt merkittävästi. Sotkanetin tilastojen mukaan palveluasumisen 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli Karstulassa vuonna 2018 yhteensä 48 henkilöä ja vuonna 2019 enää 17 henkilöä. Asiakasmäärän vähentyminen ei kuitenkaan ole valtuustokauden aikana pienentänyt ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumispalveluiden käyttökustannuksia.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavankäisestä väestöstä (id:3261)	2017	2018	2019
Keski-Suomi	8,6	8,2	7,5
Kannonkoski	14,5	11,7	10,9
Karstula	7	7,9	2,8
Kivijärvi	13,1	15	12,3
Kyyjärvi	8,5	9,8	10,4
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan asumispalvelujen nettokäyttökustannukset, 1 000 euroa (2015-) (id:3793)	2017	2018	2019
Kannonkoski	1549	1596	1630
Karstula	2572	2292	2449
Kivijärvi	1373	1386	1362
Kyyjärvi	831	899	907
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021			

PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tavoite 1: Perheiden ruokailutottumukset ja liikunnalliset elämäntavat tukevat lasten normaalia kehitystä ja kasvua

Valtuustokauden 2017 - 2021 aikana ylipainoisten lasten ja nuorten osuus kaikista 2 - 16 -vuotiaista Karstusista lapsista ja nuorista on vähentynyt. Suurin positiivinen muutos on tapahtunut 7 - 12 vuotiaiden ikäryhmässä. Valtuustokauden aikana Karstulassa lisättiin lasten kerhotoimintaa ja tehtiin yhteistyötä Keski-Suomen Likesin kanssa lasten liikuntaharrastusten lisäämiseksi.

Tavoite 2: Lapsi-, nuoriso- ja perhepalvelut uudistetaan vastaamaan paremmin lasten ja perheiden tarpeita

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut on koottu kunnan nettisivuilta löytyväksi palveluoppaaksi. Valtuustokauden aikana aloitettiin uuden koulukeskuksen rakentaminen, johon sijoittuu myös koulu-terveydenhuollon sekä oppilashuollon palvelut.

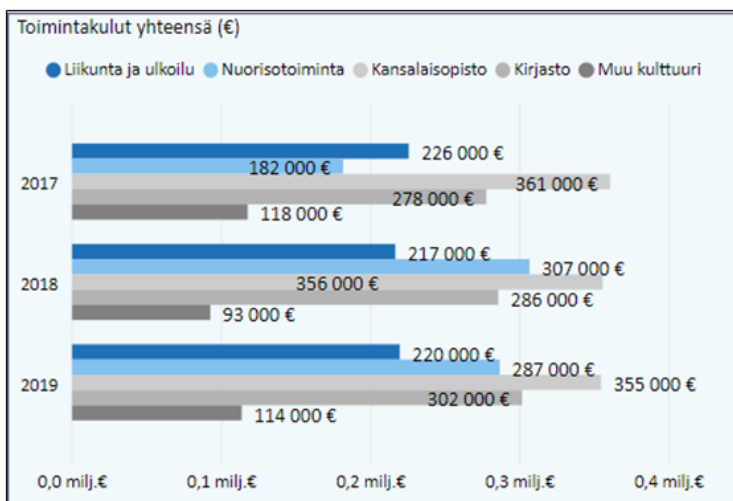
Tavoite 3: Terveitä elämäntapoja ja päihteettömyyttä arvostavat nuoret ja nuoret aikuiset

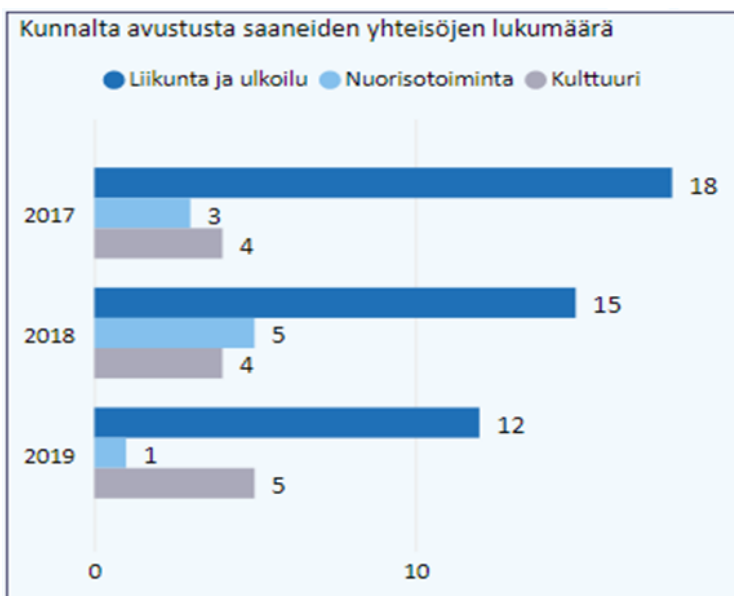
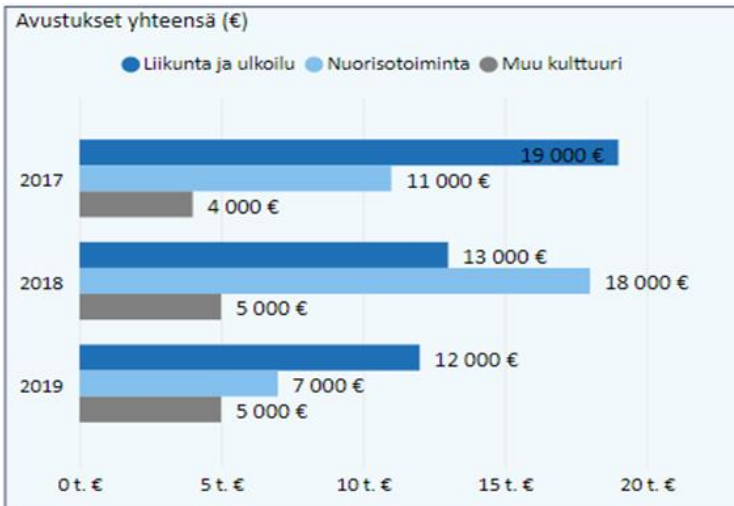
Valtuustokauden aikana 2017 -2021 tunnistettiin nuorten lisääntynyt kiinnostus nuuskaamista sekä kannabiksen käyttöä kohtaan. Poliisi tekemien ratsioiden ansioista seutukunnalla olevia kannabiskasvattamoja on saatu karsittua, mikä toivotaan vaikeuttavan kannabiksen saatavuutta.

Nuorisotoimi ja paikalliset yrtykset ovat laatineet kirjallisen sopimuksen energiajuomien myynnin rajaamiseksi alle 16 vuotiaalle. Koulussa ja nuorisotoimissa on tehty myös toimenpiteitä nuuskan käytön hillitsemiseksi. Koronarajoitusten vuoksi nuorten terveyttä ja hyvinvointia tukevien Feel Good messujen järjestäminen jouduttiin perumaan.

Tavoite 4: Omaa osaamistaan monipuolisesti hyödyntävä ja kunnan yhteisöllisyyttä edistävä aikuisväestö

Karstulan kunta on saanut 2017-2020 OKM:n liikunnan vastualueen valtionavustuksia 49 000 € eli 12,16€/asukas. Toiminta-avustuksia on myönnetty järjestöille ja yhdistyksille vuosittain. Avustussääntöä päivitettiin valtuustokauden aikana siten, että painopiste toiminta-avustusten myöntämisessä on kuntalaisten hyvinvointia edistävän toiminnan tukemisessa.

Tavoite 5: Itsenäisesti omassa kodissaan asuva terve ja hyväkuntoinen eläkeläisväestö

Karstulassa omassa kodissaan asuu suurempi osa 75- vuotta täyttäneistä, kuin Keski-Suomessa yleisesti. Asiointikuljetus tukee sivukylillä asuvien kotona asumista. Valtuustokauden 2017-2021 aikana Karstula on ollut mukana Ikäinstituutin Voima vanhuuten hankkeessa, jonka aikana kunnassa on kehitetty aktiivisesti ikäihmisten terveysliikunnan osaamista ja käytäntöjä.

TEAviisarin osoittama terveydenedistämisen aktiivisuus

TEAviisarin kokoamat tiedot kuvaavat kunnan terveydenedistämisen aktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Pistemäärä kuvaa, miten hyvin terveydenedistämisen aktiivisuus toteutuu kunnassa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin oletetun hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä (id:4072)	2017	2019
Keski-Suomi	75	75
Kannonkoski	79	63
Karstula		50
Kivijärvi	62	34
Kyyjärvi	59	62
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä (id:4093)	2017	2019
Kannonkoski	60	63
Karstula	67	62
Kivijärvi	69	61
Kyyjärvi		82
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa - TEA, pistemäärä (id:4074)	2018
Keski-Suomi	72
Kannonkoski	
Karstula	68
Kivijärvi	
Kyyjärvi	
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä (id:4094)	2018	2020
Keski-Suomi	66	68
Kannonkoski	41	48

Karstula	38	45
Kivijärvi	76	62
Kyyjärvi	76	62
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021		

Terveystiedon edistämisen aktiivisuus perusterveydenhuollossa - TEA, pistemäärä (id:4092)	2018
Keski-Suomi	65
Kannonkoski	42
Karstula	42
Kivijärvi	42
Kyyjärvi	42
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021	

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

Hyvinvointisuunnitelman valtuustokaudelle 2021 -2025 on laadittu yhteistyössä kunnan johtoryhmän, Saarikan, vanhusneuvoston ja järjestötoimijoiden kanssa.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet huomioivat paikalliset olosuhteet ja pohjautuvat Karstulan kuntastrategian lisäksi Keski-Suomen hyvinvointistrategiassa määritettyihin hyvinvointilupauksiin:

- Yhdessä huolehditaan siitä, että kukaan ei jää yksin
- Palvelut tuotetaan ihmisten tarpeeseen eikä byrokraattisista lähtökohdista
- Ehkäistään ongelmia huolehtimalla hyvinvoinnista
- Ollaan aktiivisia, luovia ja etsitään elämyksiä

JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Valtuustokauden 2017-2021 alussa tapahtuneen lapsiperheiden määrän vähenemisen perusteella, kunnassa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota niihin tekijöihin, jotka sitouttavat lapsiperheitä asumaan Karstulassa. Lapsiperheiden huomattavan poismuuton taustalla on yhtenä tekijänä nähtävä kouluhankkeen viivästyminen. Nyt valitut toimenpiteet, kuten vuoden maksuton päivähoito ja uudisasukkaan asumistuki eivät ole olleet keinoina riittävän vaikuttavia. Lapsiperheiden sujuva ja turvallinen arki tarkoittaa myös työikäisen väestön sitoutumista kuntaan. Uuden koulurakennuksen valmistuminen vaikuttanee positiivisesti lapsiperheiden asumishalukkuuteen kunnassamme. Sen lisäksi kuntaa tulisi kehittää entistä lapsiystävällisemmäksi myös päätöksenteon ja muun toiminnan osalta.

Karstulassa järjestötoiminta mahdollistaa monia eri-ikäisten kuntalaisten psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja hyvinvointia tukevia harrastuksia, osallisuuden kokemuksia ja tapahtumien järjestämistä. Järjestöjen ja yhdistysten kuntalaisten hyvinvointia edistävän toiminnan tukeminen muun muassa toiminta-avustuksin tulisi tulevallakin valtuustokaudella nähdä kustannustehokkaana tapana edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Karstulassa eläkeläisväestö nähdään kunnan voimavarana, kuten yrityspalvelujen käyttäjänä ja aktiivisina järjestötoimijoina, joiden osaamisen hyödyntäminen kunnan kumppanina on ensiarvoisen tärkeää. Ikääntymisen tuomien muutosten hidastaminen tarjoamalla ikäihmisille suunnattuja liikuntapalveluja ja osallistumisen mahdollisuuksia myöhentää tutkitusti kalliiden sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta. Tämän vuoksi tulevalla valtuustokaudella ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen on hyvä nähdä kustannuksia säästävänä investointina.

KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEET JA LINJAUKSET

Karstulan kunastrategia 2018- 2021 <https://karstula.fi/kunta-ja-hallinto/karstula-info/karstulastrategia-2018-2021/>

- Arvot: ihmisläheinen, vastuullinen ja aktiivinen
- Visio: Karstula on elinvoimainen kunta, jossa ihmisten on hyvä elää ja yritysten menestyä.

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA -SUUNNITELMAT

Keski-Suomen hyvinvointistrategia 2020 [https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/sites/3/2020/09/22141-Keski-Suomen hyvinvointistrategia 2020.pdf](https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/sites/3/2020/09/22141-Keski-Suomen_hyvinvointistrategia_2020.pdf)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020-2023 <https://karstula.fi/terveys-ja-hyvinvointi/hyvinvointi/kohtaamispaikka/lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma-2020-2023/>

Ikääntymispoliittinen strategia <https://karstula.fi/terveys-ja-hyvinvointi/hyvinvointi/kohtaamispaikka/ikaantymispoliittinen-strategia/>

HYVINVOINTISUUNNITELMA

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN KUNTAJOHDOSSA

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on aktiivista	Kunta seuraa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Kunnan johtoryhmä koordinoi toimintaa ja varmistaa ohjauksen ja resurssit. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamiseen osallistuvat kaikki kunnan eri toimialat.	TEA-Viisari: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämien kuntajohdossa Tavoitepistemäärä 75 Hyvinvointikertomus valmistuu vuosittain Ajantasainen ikään-työpoliittinen strategia	Kunnan johtoryhmä Valtuusto
Olemme lapsiystävällinen kunta	Otetaan käyttöön lapsivaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoprosessia Kehitetään perhekeskustoimintaa vastaamaan entistä paremmin perheiden tarpeisiin Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus sivistyslautakunnan ja kunnanhallituksen kokouksissa	Lapsiperheiden tyytyväisyyskysely Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on ajantasainen	Kunnan johtoryhmä LAPE-työryhmä
Kunnan asukkaat pitävät itsestään ja toisistaan huolta	Kunnassa toimii aktiivisesti ennaltaehkäisevän pähdetyön ryhmä Otetaan käyttöön Pakka toimintamalli Koulun kerhotoiminta	Lasten ja nuorten yli-painon yleisyys Kouluterveyskyselyn tulokset Move-testit	Varhaiskasvatus Perusopetus Lukio Nuorisopalvelut Työllisyysyksikkö Tekninen palvelukeskus Liikuntapalvelut

	Monipuolinen Kansalaisopiston tarjonta Liikuntaneuvonta Liikuntapaikat ja ladut pidetään kunnossa Yhteistyö järjestötoimijoiden kanssa	Perusterveydenhuollon avohoidon käynnit Kotihoidon asiakkaiden osuus 75 vuotta täyttäneistä TEA-Viisari: Liikunnan edistäminen kunnassa Tavoiteluku 75	Hyvinvointipalvelut Kansalaisopisto Saarikka
Olemme järjestöpositiivinen kunta	Toiminta-avustukset huomioidaan talousarviossa Yhteiset tapaamiset kunnan ja järjestöjen kesken Maksuttomat kokoukset Järjestötoimijat ovat mukana hyvinvointikertomuksen laadinnassa	Myönnetty avustukset Järjestötoimijoiden palaute	Kunnan johtoryhmä Sivistyslautakunta Järjestöyhteyshenkilöt

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Turvallinen ja välittävä koulu	Edistetään vastuullista käyttäytymistä ja erilaisuuden hyväksymistä Kiusaamiseen puututaan välittömästi	Kouluterveyskysely TEA-Viisari: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen perusopetuksessa Tavoiteluku 75	Perusopetus
Liikkuvat ja leikkivät lapset	Leikkipuiston leikkelineet pidetään kunnossa Liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa tuetaan	Lasten ylipainon yleisyys Kouluterveyskysely Myönnetty toiminta-avustukset	Tekninen palvelukeskus Sivistyslautakunta Varhaiskasvatus Perusopetus Kouluterveydenhuolto Liikuntatoimi

	taan toiminta-avustuksilla Liikkuva koulu-toimenpiteet Kesän leiritoiminta Lasten ja lapiperheiden liikuntaneuvonta Uimahallikuljetukset		Nuorisotoimi Hyvinvointipalvelut Järjestötoimijat

NUORET JA NUORET AIKUISET

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Tulevaisuuteen uskovat nuoret ja nuoret aikuiset	Yksilöllinen tuki ja ohjaus jatko-opiskeluihin	Kouluterveyskysely TEA-Viisari: Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen lukiossa Tavoiteluku 75 Koulutuksen ulkopuolelle jääneet Nuorisotyöttömyys	Perusopetus Lukio Evankelinen opisto Etsivä nuorisotyö
Päihteettömyyttä arvostavat nuoret ja nuoret aikuiset	Nuorisotalo on päihteetön tila Feelgood messut Ennaltaehkäisevän pähdetyön kampanjat Monipuoliset harrastusmahdollisuudet Nuorten retkillä 0-toleranssi päihteiden käytössä	Kouluterveyskysely	Nuorisotoimi Perusopetus Lukio Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

 TYÖIKÄISET

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHO
Toimivat työllisyyspalvelut tukevat työllistymistä	Asiointipalvelupisteen palveluohjaus Työllisyysyksikkö asiakkaan tukena Focus työpajan kuntouttava työtoiminta Työttömien tarveystarkastukset	Kunnan työllisyysaste Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta	Työllisyysyksikkö Saarikka
Kaikilla on mahdollisuus kulttuuri ja harrastustoimintaan	Työttömien palvelusetelit Kansalaisopiston kursseihin Ulkoliikuntapaikat pidetään kunnossa Liikuntakampanjat Maksuton sisäänpääsy Galleria Himmelin taidenäyttelyyn	Seteleiden käyttö	Kansalaisopisto Tekninen palvelukeskus Liikuntapalvelut Kirjasto

 IKÄÄNTYNEET

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	VASTUUTAHOT
Toiminnallinen arki	Asiointikuljetus Liikuntaneuvonta Ikäihmisten liikuntaryhmät Vertaisohjaaja koulutus Keskustan alueen levähdyspenkit	Kotona asuvat yli 75-vuotta täyttäneet Kaatumisen tai tapaturmien vuoksi sairaalahoitoa saaneet yli 65 vuotiaat	Keskushallinto Tekninen palvelukeskus Liikuntapalvelut Hyvinvointipalvelut Voimaa Vanhuuteen työryhmä Kirjasto ja kulttuuripalvelut Saarikka

	Monipuoliset kulttuuripalvelut		
Arvokas vanhuus	Ulkoiluystävien kouluttaminen ja koordinaatio Kotiin annettava liikuntaneuvonta omaishoitajille Asumispalveluissa asuvien hyvän hoidon toteutumista valvotaan ja epäkohtiin puututaan välittömästi	Omaishoidon tukea saavat Kotihoidon asiakkaat Asumispalvelujen asiakkaat	SPR Hyvinvointipalvelut Liikuntapalvelut Vanhusneuvosto Saarikka

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

SUUNNITELMAN LAATIJAT

Pekka Kanervio kunnanjohtaja

Riikka Perkiö henkilöstö ja hallintojohtaja

Marja-Terttu Koivula hankinta- ja talousjohtaja

Kirsti Keihäsvuori sivistysjohtaja/kansalaisopiston rehtori

Mari Voimäki tekninen johtaja

Jaana Talja-Latvala perusopetuksen ja lukion rehtori

Mirka Oinonen hyvinvointivastaava

SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua: 12.04.2021